

ІНТЕРЕСИ КНР ТА ІНДОНЕЗІЇ В РЕГІОНІ ПІВДЕННОКИТАЙСЬКОГО МОРЯ

У статті розглядаються інтереси Китаю та Індонезії, які збігаються в регіоні Південнокитайського моря. Інтереси Китаю стосуються його експансивних територіальних претензій щодо країн регіону Південно-Східної Азії. Водночас, Індонезія, дотримуючись традиційної політики нейтралітету, прагне підтримувати стабільність в регіоні та захистити власний суверенітет. У статті проаналізовані відмінні підходи двох країн до питання безпеки в регіоні, а також простежено вплив спорів навколо індонезійських островів Натуна на дипломатичні відносини між Індонезією та Китаєм.

Ключові слова: Китай, Індонезія, Південнокитайське море, Натуна, територіальні суперечки, АСЕАН

Китай визнає, що острови Натуна належать Індонезії, а Індонезія в свою чергу визнає, що не має територіальних суперечок з Китаєм. Ключова проблема полягає в тому, що виключна економічна зона (далі – ВЕЗ) Індонезії в Південнокитайському морі (далі – ПКМ), що простягається на північ від островів Натуна, перетинається з китайською «лінією дев'яти пунктирів».

При цьому, претензії Індонезії щодо ВЕЗ не суперечать Конвенції ООН з морського права (далі – ЮНКЛОС). За ЮНКЛОС, Індонезія має право на розвідування та експлуатацію природних ресурсів у своїй ВЕЗ. Сюди входить право на заборону рибальства суднам інших країн та право на арешт іноземних суден, які здійснюють вилов риби у ВЕЗ Індонезії без її дозволу [12]. Таким чином, можна сказати, що Індонезія діяла згідно з нормами міжнародного права, коли виступала проти рибальської діяльності китайських човнів у своїй ВЕЗ.

Перетин дев'ятипунктирної лінії Китаю з ВЕЗ Індонезії – фактор, що стримує відносини між країнами через породженні ним конфлікти та відстоювання власних економічних інтересів. Хоча, з одного боку, Індонезія прагне залучити масштабні китайські інвестиції, з іншого, Китай вважає, що небажання Індонезії визнати лінію дев'яти пунктирів становить загрозу національному суверенітету КНР [13].

Індонезія неодноразово заперечувала дев'ятипунктирну лінію. Щоправда, спочатку, ще в 2016 році, Індонезія займала більш нейтральну позицію. Зараз Індонезія вирішила більш прямо відстоювати свої інтереси. У 2020 р. офіційна Джакарта направила офіційну дипломатичну ноту до ООН, у відповідь на звернення Малайзії 2019 року щодо континентального шельфу, в якій Індонезія заявила, що не пов'язує себе з жодними претензіями, які суперечать міжнародному праву [4]. Таким чином, можна зробити висновок, що Індонезія дещо змінила свій підхід, який раніше відмічався нейтральністю. По-перше, Індонезія відкрито заперечує претензії Китаю в межах дев'ятипунктирної лінії. По-друге, вона не погоджується з будь-якою претензією, що суперечить міжнародному праву, і яка б могла вплинути на її власні інтереси.

Тож, нейтралітет та позаблоковість Індонезії опиняються в хиткому становищі, зважаючи на зростання напруженості в ПКМ. З одного боку, країна дотримується «вільної та активної» зовнішньої політики, що підкреслює її позаблоковість. З іншого боку, все більше постає питання про те, як Індонезія може продовжувати зберігати нейтралітет, коли поруч з її кордонами, або навіть в межах її ВЕЗ, відбуваються порушення міжнародного права. Індонезія, хоча й тримається осторонь осередків сили, але все-таки намагається розвивати відносини як з КНР, так і з США. Але, в кінцевому рахунку, перевага надається в залежності від того, чия політика більше відповідає національним інтересам Індонезії. Наразі вона вважає Вашингтон і Пекін однаково відповідальними за посилення напруженості в ПКМ. Водночас, Індонезія також бачить, що політика Пекіну непокоїть країни Південно-Східної Азії (далі – ПСА), а політика США є лише реакцією на провокативні дії Пекіну [10].

Технологічний розвиток підживлює попит Індонезії на нафтогазові ресурси в її ВЕЗ поблизу островів Натуна, а це в свою чергу сприяє підвищенню обізнаності індонезійців щодо цього питання. Уряд президента Відодо вважає, що тверда позиція щодо питання Натуни зміцнить його режим, однак, з іншого боку, такий підхід створює низку перешкод, які заважають поглибленню китайсько-індонезійської співпраці [13]. Острови Натуна стали прикладом ресурсного націоналізму для Індонезії. Джокові не раз апелював до цього питання, збільшив фінансову підтримку регіону та навіть відвідав острови на індонезійському військовому кораблі. Очікується, що питання островів Натуна стане найважливішим питанням внутрішньої та національної безпеки Індонезії.

Щодо інтересу Індонезії в ПКМ, то він залишається незмінним: Індонезія прагне підтримувати мир та безпеку і регіоні ПКМ і за його межами. Індонезія наголошує на необхідності мирного вирішення спорів на основі міжнародного права. Перед країною також постає необхідність захисту своєї ВЕЗ, тому реакція на присутність китайських рибальських суден у північній частині моря Натуна посилюється; часто виникає напруженість та зіткнення.

Згідно з постановою Гаазького трибуналу щодо ПКМ, дев'ятипунктирна лінія є незаконною відповідно до ЮНКЛОС [4]. Це рішення не лише грає на користь країнам, які є учасниками суперечок з Китаєм, а й Індонезії, оскільки воно підтверджує її політику щодо відстоювання своєї ВЕЗ в кожному з інцидентів з Китаєм на півночі Натуна. З іншого боку, Індонезія могла б зробити значно більше, опираючись на рішення трибуналу, наприклад, сприяти тому, аби це рішення було включено до заяв АСЕАН, чи офіційних заяв Індонезії.

Окрім того, що політика Китаю щодо ПКМ підриває ЮНКЛОС, суперечки в регіоні також можуть зашкодити безпеці морських комунікацій. Хоча поки що торговельне судноплавство в регіоні не було порушене, зростаючі ризики конфлікту уже накладають певний відбиток. Наприклад, може статися підвищення страхових тарифів, яке

приведе до того, що торговельні судна можуть утримуватись під проходу через ПКМ. Китай може зобов'язати судна повідомляти про своє пересування (за допомогою електронних чи інших засобів) до його станцій моніторингу, які розташовані на підконтрольних (окупованих ним) островах та рифах у цьому регіоні. У такому випадку, це буде ознакою непрямого визнання суверенітету Китаю в межах проголошеної ним лінії дев'яти пунктирів. Більш того, Китай може наполягати на тому, щоб комерційні польоти в межах регіону здійснювались в межах його ідентифікаційної зони протиповітряної оборони. Тим не менш, Індонезія чітко заявила, що не погодиться з китайською ідентифікаційною зоною протиповітряної оборони. Офіційна Джакарта також попередила, що не прийме вимогу Пекіну щодо необхідності звітування у разі проходження кораблів через дев'ятипунктирну лінію [10].

Тим не менш, взаємодія з Китаєм є важливою частиною зовнішньої політики Республіки Індонезія; відносини КНР з Індонезією мають статус «всеохоплюючого стратегічного партнерства». КНР зараз є найбільшим торговельним партнером ПСА та її третім за величиною іноземним інвестором після Сінгапуру та Японії [7]. Тому Індонезія неабияк зацікавлена в розвитку економічних відносин з Китаєм.

Найбільш актуальним питанням для безпекового співробітництва залишається ситуація довкола ПКМ й наявних спірних територій. Позиція Пекіна і Джакарти з цього питання полягає в тому, щоби вирішити наявні суперечки на основі переговорів політико-дипломатичними методами. Крім того, у 2010 році Пекін долучився до одного з «касеаноцентричних» безпекових форматів – зустріч міністрів оборони держав АСЕАН і восьми країн-партнерів (Австралія, Індія, Японія, Нова Зеландія, Республіка Корея, КНР, РФ і США) щодо діалогу (ASEAN Defence Ministers' Meeting, ADMM-Plus) [7].

Загалом, Китай та Індонезія мають доволі непрості відносини в регіоні ПКМ, які характеризуються як економічним співробітництвом, так і проблемами безпеки. З одного боку, Китай та Індонезія здійснюють економічне співробітництво у формі торгівлі, інвестицій та проектів з розвитку інфраструктури. Китай є найбільшим торговельним партнером Індонезії і інвестує в різні сектори індонезійської економіки, включаючи енергетику, транспорт і виробництво. Крім того, Китай просуває свої економічні ініціативи, такі як «Один пояс, один шлях», яка має на меті сприяти економічним зв'язкам та розвитку інфраструктури в регіоні.

З іншого боку, між Китаєм та Індонезією існує напруженість у відносинах, пов'язана з питаннями безпеки в ПКМ. Наполегливість Китаю в претензіях на спірні острови і води в ПКМ викликає занепокоєння серед інших країн регіону, в тому числі Індонезії. Індонезія, як і інші країни регіону, висловила занепокоєння щодо свободи судноплавства, регіональної стабільності та потенційного впливу на її морські інтереси. У спірних водах сталися інциденти за участю китайських суден і кораблів ВМС Індонезії, які посилюють напруженість і призвели до дипломатичних протестів. Економічне і безпекове співробітництво між Китаєм та Індонезією в регіоні ПКМ є складним і багатогранним, що передбачає поєднання співробітництва і конкуренції.

Безпекова співпраця між Індонезією та Китаєм ґрунтується на двох різних підходах. Для Китаю від засновується на розумінні того, що обидві сторони мають бути задіяні в регіональному економічному розвитку з метою зменшення загрози морського конфлікту. Для Індонезії ж йдеться насамперед про традиційне для країни балансування, у даному випадку – між інтересами внутрішніми. Тож, розуміння безпеки цими країнами в регіоні полягає в наступному:

1. Кожна зі сторін твердо дотримуються своєї позиції у питанні ПКМ: для КНР це претензії в межах «дев'ятипунктирної лінії», а Індонезія в свою чергу відкидає ці претензії, які накладаються на північ островів Натуна. У їхніх офіційних заявах не йдеться про компроміси.

2. Сторони проводили дипломатичні переговори стосовно спорів щодо нафти і газу у ПКМ, не надавши цьому розголосу, використовуючи, наприклад, секретні документи дипломатичних представництв. Таким чином і Китай, і Індонезія намагались не приверти увагу та не допустити можливої ескалації конфлікту.

3. Обидві сторони захищають свій суверенітет і використовують для цього військові кораблі та кораблі берегової охорони, намагаючись уникати конфронтації, зіткнень чи відкривання вогню. До прикладу, китайські судна діють уздовж лінії дев'яти пунктирів, проводять там моніторинги та наукові дослідження. Індонезійські кораблі здійснюють спостереження. Тим не менш, неодноразово відбувались сутички на воді між суднами обох держав.

4. Індонезія та Китай мають чітку лінію поведінки. Офіційно, вони намагаються уникати відкритих конфронтацій, проте в окремих випадках можна говорити про демонстрацію військової сили з метою захисту свого суверенітету.

5. Обидві сторони зацікавлені в економічному та морському співробітництві, тут їхні інтереси збігаються та є взаємодоповнюваними. Тому, так як питання спірних островів не може ігноруватись, сторони мають застосовувати помірковані засоби задля вирішення суперечок, намагаючись досягнути при цьому взаємної вигоди. До того ж, китайські компанії та енергетична безпека значною мірою залежать від поставок з Індонезії. Таким чином, способами уникнення конфліктів у ПКМ між двома країнами може стати підтримка стабільних відносин, двостороння торгівля, морське та інфраструктурне співробітництво.

6. Для Індонезії недостатньо покладатись виключно на свій військовий потенціал для стримування Китаю з огляду на те, що Китай значно могутніший. Тож щоб хоч якось відповідати військовій силі КНР, Індонезія співпрацює у сфері безпеки в ПКМ з іншими державами ПСА, наприклад Малайзією, та країнами індо-тихоокеанського регіону, такими як Австралія, Японія, Канада і США, формуючи сильну позицію сили проти Китаю [13].

Тож, Китай все ще залишається одним зі стратегічних партнерів Індонезії в регіоні. Але існує ймовірність того, що Китай продовжить свій тиск на Індонезію, аби вона зупинила буріння нафтових свердловин, оскільки вони прилягають до території, окреслених дев'ятипунктирною лінією [9]. У випадку, якщо ця напруженість збережеться, Індонезія буде вимушена обрати іншу стратегію по відношенню до Китаю, аби вирішити проблему буріння нафтових і газових свердловин на півночі Натуна.

До того ж, відмічається, що ситуація в ПКМ стала передумовою посилення співпраці між Індонезією та Китаєм, включаючи співпрацю у військовій сфері [9]. Військова співпраця з Індонезією є важливою для Китаю,

щоб зберегти нейтральну позицію Індонезії в конфлікті ПКМ і протистояти зростаючому впливу США в регіоні. Будучи двома найбільшими країнами, що розвиваються, в Азії, Китай та Індонезія домовились про стратегію розвитку та широкі перспективи співпраці.

Варто також проаналізувати потенціал спірних островів Натуна, які є точкою перетину індонезійської ВЕЗ та китайської дев'ятипунктирної лінії. Острови Натуна розкидані на понад 100 000 квадратних миль океану – це більш ніж удесятеро перевищує загальну площу суші. Лише 27 з 154 островів заселені, їхнє населення становить близько 76 000 осіб. Незважаючи на відсутність інфраструктури, острови Натуна є одним з найбагатших на морські природні ресурси регіонів Індонезії. За деякими оцінками, потенціал рибного промислу становить 500 000 тон на рік, але насправді місцеві жителі можуть виловити лише третину цього обсягу, використовуючи традиційні методи.

На морському дні також залягають величезні енергетичні ресурси. Розташоване в межах накладання дев'ятипунктирної лінії КНР, родовище Східна Натуна, за оцінками, містить один з найбільших у світі запасів газу – близько 46 трильйонів кубічних футів. Індонезійська нафтогазова компанія Pertamina у партнерстві з американською ExxonMobil, французькою Total SA та тайландською PTT Public Company Limited планує розпочати видобуток у 2024 році. Крім того, Pertamina разом з PetroVietnam і Petronas володіє частками в офшорних блоках поблизу В'єтнаму в басейні Нам Кон Сон, які можуть перетинатися з дев'ятипунктирною лінією [10].

Також можна говорити про військовий потенціал островів. У відповідь на провокативні дії, уряд Індонезії переніс проведення військових навчань у води Натуни. Наприклад, 2016 року навчання мали проводитись у Танджунг Пандан, регентство Белітунг. Однак, президент Джоко Відодо наказав змінити місце проведення навчань на острови Натуна, провінція Ріау. У навчаннях застосовувались різноманітні сценарії, наприклад, сценарії повітряного бою, стратегічні повітряні операції, наступальні протиповітряні операції, прямі повітряні удари, повітряна вогнева підтримка і розгортання логістики у вигляді системи доставки вантажів і вертолітних боксів [2]. Перенесення місця проведення навчань пов'язують безпосередньо з серією інцидентів за участю китайських рибальських човнів і кораблів берегової охорони, що сталися у водах Натуни.

Ці навчання відвідав навіть сам президент Індонезії Джоко Відодо, який прибув разом з міністрами. Його присутність на цих навчаннях продемонструвала, що військові навчання покликані показати готовність Індонезії протистояти всім формам загроз на індонезійській території, особливо в Натуні, куди часто вторгаються парамілітарні сили під виглядом рибалок, що прибувають з регіону ПКМ [2].

У 2016 році Індонезія заявила про свій план перейменувати море, що оточує острови Натуна, які лежать на північній захід від індонезійської частини Борнео, у межах їхньої ВЕЗ у 200 морських миль. Тодішній мер островів висловився за цю ідею, оскільки така зміна допомогла б населенню зрозуміти, що ця частина моря належить Індонезії, а також сприяла б у боротьбі з незаконним, незареєстрованим і нерегульованим рибальством в індонезійських водах [6].

Тож, після низки зіткнень китайських рибалок з береговою охороною Індонезії у водах Натуни, у 2017 році Індонезія видала і зареєструвала в ООН нову карту. В ній Індонезія змінила назву ПКМ на Північне море Натуна. Це не могло не викликати протест з китайської сторони. Китай виступив з заявою, що така спроба індонезійського уряду змінити назву ПКМ є актом, який не відповідає стандартам географічних назв. Уряд Індонезії, в свою чергу, ніякої відповіді на протести зі сторони КНР не надав. До того ж, присвоєння назв морським районам є правом архіпелагічної держави, яке мають поважати інші країни. Індонезія була визнана архіпелагічною державою в 1982 році в ЮНКЛОС, яка підкреслила право Індонезії визначати кордони і давати назви своїм морським районам. Відтак, присвоєння назви Північному морю Натуна було здійснено в межах індонезійської морської юрисдикції, а не стосувалось ПКМ в цілому [2].

У 2016 р., особливо після інциденту з китайською береговою охороною у водах Індонезії, індонезійська влада окреслила претензії Китаю як основну загрозу національній безпеці Індонезії. Таким чином, можна говорити про сек'юритизацію китайських претензій. Тож унаслідок посилення агресивної політики Китаю, Індонезія змушена була перетворитись з повністю нейтрального актора на актора, що змушений відкидати претензії Пекіна, використовуючи політичні і військові способи. Така зміна особливо відмічається у вищому керівництві країни. Наприклад, вищезгаданий візит президента на острови Натуна став фактично висловленням несприйняття Індонезією претензій Китаю і одночасно попередженням та засудженням вторгнення Китаю в індонезійські води [8].

Так, у період президенства Джоко Відодо, питання безпеки в ПКМ стало одним з стратегічних безпекових питань, про що було зазначено у Білій книзі, виданій Міністерством оборони Індонезії. За час його каденції, значно зріс оборонний бюджет, порівняно з роками правління попереднього президента Індонезії Юдохоно. Задля зміцнення оборони у прикордонних районах, було погоджено виділити фінансування на будівництво військової бази на островах Натуна. Таке рішення також було спровоковано можливими ризиками, що надходять з регіону ПКМ, особливо від Китаю. Після зведення військової бази також планується сформувати об'єднаний підрозділ Збройних сил Індонезії, а також Об'єднане регіональне командування оборони. Метою створення підрозділу було забезпечення стримування проти будь-яких загроз в регіоні Натуна. Передбачалось, що розвиток об'єданого підрозділу перетвориться на постійну організацію під єдиним командуванням, і оснащени мережевою системою оперативного управління, що базується на веденні бойових дій [2].

Традиційно Індонезія намагається обходити стороною морські суперечки з Китаєм. Наголошуючи на відсутності «територіальної суперечки» між двома країнами, Індонезія часто пропонувала виступити нейтральним посередником між Китаєм та своїми сусідами в ПСА у їхній суперечці за острови Спратлі, що триває не один рік. Зі свого боку, Пекін задовольнявся тим, що замовчував свої морські претензії до Джакарти, особливо до тих пір, поки Китай не міг нічого вдіяти. Води, про які сперечаються Китай та Індонезія, знаходяться за 1500 км від найближчої безперечної китайської території; і Китай донедавна був не в змозі відстоювати свої претензії на таких відстанях [3].

Якщо відносно нещодавно Індонезія була партнером, який підтримував присутність Китаю в ПСА, і відігравала роль «чесного посередника», який допомагав розрядити напруженість між Китаєм та іншими претендентами на острова в ПКМ, то кілька років тому це змінилось. Агресивні силові дії Китаю в територіальних

водах островів Натуна змусили Індонезію протистояти просуванню Китаю і стати більш наполегливою у захисті свого територіального суверенітету щодо островів Натуна [8].

Варто також згадати, що ще у травні 2010 р. Китай надіслав ноту Генеральному секретареві ООН, у якій зазначалось, що «Китай має незаперечний суверенітет над островами в ПКМ та прилеглими до них водами і користується суверенними правами та юрисдикцією над відповідними водами, а також над морським дном і його надрами», приклавши до ноти карту з дев'ятипунктирною лінією. У відповідь на таку заяву, Індонезія, в свою чергу, теж надіслала ноту до Комітету ООН з меж континентального шельфу у липні того ж року, де стверджувала, що «лінія дев'яти пунктирів» Китаю порушує Конвенцію ООН з морського права 1982 року [11]. Таким чином, Індонезія не погодилась з претензіями Китаю і відтоді притримувалась такої позиції.

З 2014 вперше озвучується те, що Індонезія має спір з Китаєм, адже Пекін називає води Натуна своїми територіальними водами. Паралельно відбувається покращення військових об'єктів на островах Натуна, а також збільшуються патрулі в регіоні. У листопаді 2015 року загальна кількість кораблів, призначених для патрулювання ПКМ, збільшилася з п'яти до семи: три з них дислокувалися в Натуні, а ще чотири перебували на Головній військово-морській базі IV в Батамі [1]. Такі дії мали на меті слугувати в якості стримуючого ефекту, хоча вони й не запобігли подальшим зіткненням кораблів охорони Китаю та Індонезії. До того ж, відмічався низький рівень координації між кораблями берегової охорони та військово-морським флотом Індонезії, при чому операції останнього у більшості випадків відзначались вищою успішністю.

У тому ж 2014 році високопоставлений військовий офіцер Індонезії звинуватив Китай у тому, що він включив води поблизу островів Натуна в межі самопроголошеної дев'ятипунктирної лінії, і попередив, що військова міць КНР може стати дестабілізуючим фактором для всієї ПСА. Тоді чи не вперше претензії Китаю в регіоні були названі «реальною загрозою» для Індонезії. Джакарта також попередила, що в разі тиску вона може подати судовий позов проти Китаю, як це зробили Філіппіни в Постійній палаті третейського суду в Гаазі [3].

Індонезія направила Китаю дві дипломатичні ноти протесту стосовно проблеми в морі Натуна. Перша нота була видана в 2019 році, коли китайські рибальські судна незаконно увійшли у води поблизу Натуна. У ноті висловлювався протест стосовно двох речей. По-перше, порушення кораблем китайської берегової охорони юрисдикції та суверенітету ВЕЗ, і континентального шельфу. По-друге, китайська берегова охорона чинила порушення в правоохоронній діяльності індонезійської влади в ВЕЗ і на континентальному шельфі. Невдовзі після виникнення конфлікту це питання було вирішено менш ніж через місяць і було визнано непорозумінням.

Друга нота протесту була направлена Китаю вже через три роки. У 2019 році ситуація фактично повторилась, коли кілька китайських суден увійшли до ВЕЗ Індонезії, в акваторії вод Натуна. Як заявлялось, ці китайські човни здійснювали незаконний, невідзвітний та нерегульований вилов риби, а берегова охорона Китаю порушила суверенітет у водах Натуни. Тоді Міністерство закордонних справ викликало посла Китаю в Джакарті, негайно надіслало дипломатичну ноту протесту і висловило рішучий протест у зв'язку з цим інцидентом [5].

Індонезія також вдавалась до дій не лише в дипломатичній, а й у військовій сфері. Починаючи з 2010-х років, у водах Натуни періодично ставались інциденти з китайськими рибальськими човнами та суднами берегової охорони Індонезії. І хоча, як правило, Індонезія применшувала значення цих випадків та намагалась не надавати їм широкого розголосу, вона все ж зробила конкретні кроки для захисту моря навколо островів Натуна. Так, вона модернізувала авіабазу в Ранаї на острові Натуна, щоб її фронтові винищувачі Су-27 і Су-30 і нові ударні вертольоти АН-64Е могли діяти ближче до регіону. Вона також модернізувала портові споруди на острові, щоб вони могли приймати не лише невеликі морські патрульні катери, а й підводні човни і більші надводні бойові кораблі. Наприкінці 2018 року Індонезія активувала нове об'єднане військове командування на острові і створила там передову оперативну базу підводних човнів. Також прибули нові війська і техніка, в тому числі механізований піхотний батальйон, нова радіолокаційна система повітряного пошуку і обладнання для моніторингу заходів електронної підтримки з метою забезпечення раннього попередження [3].

Безперечно, що односторонні претензії Китаю завдають шкоди іншим країнам АСЕАН, в тому числі Індонезії. Оскільки жодна зі сторін не визнала претензій, відносини Індонезії з Китаєм загострилися. Індонезія відмовлялася визнавати претензії Китаю доти, доки Китай відмовлявся визнати, що море Натуна належить Індонезії, а не є китайськими традиційними рибальськими угіддями. Незважаючи на ескалацію конфлікту, індонезійська сторона підтримувала дипломатичні відносини з Китаєм і висловлювала протест [5].

Висновки. Регіон ПКМ становить інтерес як для Китаю, так і для Індонезії. ВЕЗ Індонезії в ПКМ перетинається з китайською дев'ятипунктирною лінією, що призводить до морських суперечок. Індонезія зацікавлена в забезпеченні морської безпеки в регіоні та внеску в мир і стабільність в регіон ПСА. Відносини Індонезії та Китаю в регіоні можна охарактеризувати як баланс між конкуренцією та економічною співпрацею. Розуміючи важливість Китаю як економічного партнера, Індонезія намагається не допускати погіршення рівня відносин з Пекіном. Тому питання безпеки в регіоні наразі базується на тому, що жодна зі сторін дотримується свого бачення, але відкрита конфронтація та надання розголосу однаково уникається обома сторонами. Тим не менш, політика Китаю ставить під питання нейтральну позицію Індонезії. Через це, остання почала більш рішуче показувати свою позицію стосовно претензій Китаю в ПКМ, спираючись на норми міжнародного права, насамперед ЮНКЛОС.

Однак, існують проблеми з несанкціонованим виловом риби човнами під китайським прапором в індонезійській ВЕЗ біля островів Натуна, що спричинило напруженість у відносинах між двома країнами. Уряд Індонезії прагне захистити своїх рибалок і забезпечити швидку мобілізацію своїх військово-морських сил в цьому районі в разі потреби. Так, Індонезія використовує два шляхи реагування на цю проблему в регіоні: дипломатичний і військовий. Щодо першого, то Індонезія використовує доступні дипломатичні інструменти, аби на міжнародному рівні заявити про неправові дії Китаю та висловити протест. Щодо другого, то Індонезія активно використовує військовий потенціал островів Натуна, проводячи їхню модернізацію та зводячи нові військові об'єкти, таким чином заявляючи про твердість та рішучість щодо відстоювання свого суверенітету над островами.

Можна підсумувати, що зіткнення з китайськими рибальськими човнами і суднами берегової охорони і надалі залишаються фактично невідворотними. Пекін продовжує доволі агресивну та наполегливу політику, сподіваючись, що Індонезія, як і Малайзія, не буде боротись з присутністю КНР у своїй виключній економічній зоні. Чи не єдиний вихід для Джакарти – військово стримування, адже з огляду на свою нейтральність та

недостатньо потужні сили, належно відповісти Китаю вона не в змозі. Теоретично, ослабити позицію Китаю та призупинити його просування до островів Натуна міг би відхід Індонезії від дотримання нейтралітету та відкрита підтримка Філіппін чи В'єтнаму в межах АСЕАН чи в інших форматах щодо островів Спратлі, але це є дуже малоймовірним сценарієм.

Надійшла до редколегії 05.06.2023

Список використаних джерел

1. Bentley S. The Maritime Fulcrum of the Indo-Pacific: Indonesia and Malaysia Respond to China's Creeping Expansion in the South China Sea. Newport, Rhode Island : Naval War College Press, 2023. URL: <https://digital-commons.usnwc.edu/cmsi-red-books/17/>.
2. Benyamin J., Almubaroq H. Z. The Dynamics of The China Maritime Militia Conflict In South China Sea On Sovereignty Indonesian Countries And ASEAN Region Countries. *Journal of Education on Social Science*. 2021. Т. 5, № 2. С. 185–193. URL: <https://doi.org/10.24036/jbs.v9i1.111976>.
3. Chang F. K. The Next Front: China and Indonesia in the South China Sea - Foreign Policy Research Institute. *Foreign Policy Research Institute*. URL: <https://www.fpri.org/article/2020/01/the-next-front-china-and-indonesia-in-the-south-china-sea/>.
4. Darmawan A., Afriansyah A. Gauging Indonesia's interests in the South China Sea | East Asia Forum. *East Asia Forum*. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2020/06/26/gauging-indonesias-interests-in-the-south-china-sea/>.
5. Darmayadi A., Purnamasari E. N. The Indonesia – China Relations in the Natuna Sea Dispute Resolution: Struggle for Sovereignty. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2022. Т. 9, № 1. С. 41–48. URL: <https://doi.org/10.15549/jeeicar.v9i1.870>.
6. In bid to defend sovereignty, Indonesia plans to change name of South China Sea to Natuna Sea. *South China Morning Post*. URL: <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2005484/bid-defend-sovereignty-indonesia-plans-change-name-south>.
7. Koshovyi S. Partnership within Ukrainian-Indonesian Interstate Relations: Practical Aspect of Cooperation. *Diplomatic Ukraine*. 2018. № XIX. С. 613–632. URL: <https://doi.org/10.37837/2707-7683-2018-36>.
8. Meyer P. K., Nurmandi A., Agustiyara A. Indonesia's swift securitization of the Natuna Islands how Jakarta countered China's claims in the South China Sea. *Asian Journal of Political Science*. 2019. Т. 27, № 1. С. 70–87. URL: <https://doi.org/10.1080/02185377.2019.1590724>.
9. Setiyatwan G., Legowo E., Wahyudi B. Opportunities for Indonesia-China Cooperation in the South China Sea Conflict. *International Journal of Arts and Social Science*. 2022. Т. 5, № 2. С. 146–150. URL: <https://www.ijassjournal.com/2022/V5I2/414659961.pdf>.
10. Supriyanto R. A. Out of Its Comfort Zone: Indonesia and the South China Sea. *Asia Policy*. 2016. № 21. С. 21–28. URL: <https://www.jstor.org/stable/24905085>.
11. Weatherbee D. Re-Assessing Indonesia's Role in the South China Sea. *ISEAS Perspective*. 2016. № 18. URL: https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/ISEAS_Perspective_2016_18.pdf.
12. Why Indonesia Has Stake in Fight to Defend UNCLOS. *Center for International Law, National University of Singapore*. URL: <https://cil.nus.edu.sg/publication/why-indonesia-has-stake-in-fight-to-defend-unclos/>.
13. Zou Y. China and Indonesia's responses to maritime disputes in the South China Sea: forming a tacit understanding on security. *Marine Policy*. 2023. Т. 149. С. 105502. URL: <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2023.105502>.

Bohdan Cherkas, PhD, Assistant Professor
Stanislava Kruhlian, bachelor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE INTERSECTION OF CHINA'S AND INDONESIA'S INTERESTS IN THE SOUTH CHINA SEA REGION

The article explores the intersection of interests between China and Indonesia in the South China Sea region. China's interests revolve around its extensive territorial claims within Southeast Asia, while Indonesia, adhering to its longstanding policy of neutrality, aims to uphold regional stability and safeguard its sovereignty. The article analyzes the divergent security approaches of the two countries and examines the implications of disputes over the Indonesian Natuna Islands on China-Indonesia diplomatic relations.

Key words: China, Indonesia, South China Sea, Natuna, territorial disputes, ASEAN.